

**АКЦИОНИ ПЛАН ЗА УКЉУЧИВАЊЕ ГРАЂАНА У
ПРОЦЕС ДОНОШЕЊА ОДЛУКА 2022-2025.
ГОДИНА**

Нови Пазар, децембар 2022. године

Садржај

Увод	3
Принципи на којима се заснива Акциони план	5
Активности које Град Нови Пазар спроводи како би укључила грађане у процес доношења одлука	6
Партнери и заинтересоване стране	9
Визија.....	12
Општи циљ	12
Посебни циљеви	12
План активности.....	13
Праћење и евалуација.....	25

Увод

Град Нови Пазар је опредељен за успостављање и унапређење модела добре и отворене јавне управе која као своје конститутивне елементе садржи потпуну јавност у раду локалних органа, веће непосредно учешће грађана и других заинтересованих актера у доношењу одлука, партиципацију и трајно одрживо партнерство између грађана и локалне самоуправе у циљу квалитетнијег задовољења потреба локалне заједнице. Домаћим правним оквиром је дефинисано да локална самоуправа представља право грађана да управљају јавним пословима од непосредног, јавног и општег интереса за локално становништво, непосредно и преко слободно изабраних представника у јединицама локалне самоуправе, као и право и способност органа локалне самоуправе да, у границама закона, уређују послове и управљају јавним пословима који су у њиховој надлежности и од интереса за локално становништво. Остварење овог права подразумева консултовање грађана, односно информисање грађана као и уважавања њиховог мишљења по питању инвестиционог дела буџета чиме се унапређује учешће грађана у доношењу јавних политика. Консултовање грађана, односно њихово укључивање у процес доношења одлука предивђено је Уставом Републике Србије, Законом о локалној самоуправи, Кодексом добре управе, Стратегијом јавне управе Републике Србије, као и Статутом града Новог Пазара као највишим правним актом ове јединице локалне самоуправе, те Локалним антикорупцијским планом. Своју опредељеност према концепту добре и отворене управе Град Нови Пазар исказује и кроз учешће у глобалној иницијативи Партнерство за отворену управу, у оквиру које је најпре израђен и имплементиран Акциони план партнерства за отворену управу Града Новог Пазара за период 2016-2020, да би у 2022. години **Нови Пазар примљен у глобалну иницијативу Партнерство за отворену управу на локалном нивоу** у оквиру које је 106 локалних власти израдило једногодишње акционе планове Партнерства за отворену управу на локалном нивоу који ће бити реализовани у предстојећем периоду.

У претходном периоду Град Нови Пазар реализовао је активности које се тичу укључивања грађана у доношење одлука. Прва активност се односила на област укључивања грађана у буџетски процес 2019., 2020., 2021., 2022. године у склопу које је спровођена анкета међу грађанима по питању предлога пројеката који би били обухваћени одлуком о буџету за наредну годину. Анкета је спровођена 2019. године онлине и уживо, а 2020, 2021. и 2022. године онлине путем. Друга активност односила се на организовање гласање за избор пројеката у средњим школама у Новом Пазару, где је у сарадњи са ђачким парламентима спроведено гласање за избор пројеката који ће бити финансирани у школама ван редовног плана финансирања. Поред наведеног Град Нови Пазар је покренуо програм **“Имам идеју”** који представља још један од механизма да грађани упуте локалној самоуправи предлоге и иницијативе које имају за циљ да наш град и живот у њему унапреде и учине богатијим, занимљивијим. Овакав вид комуникације са грађанима омогућен је након бројних неформалних контаката и предлога о томе шта мењати, а у складу са политиком транспарентности и унапређења квалитета комуникације са грађанима.

Узевши у обзир да пракса информисања, консултовања и укључивања грађана Новог Пазара у процес планирања и утврђивања буџета, као и одређивање приоритета и креирања планова потрошње, град Нови Пазар је решен да уложи даље напоре са циљем унапређења овог процеса а све у циљу обезбеђивања што већег учешћа грађана у процес доношења одлука, са посебним акцентом на доношење одлука по питању утрошка средстава прикупљених по основу изворних прихода, с једне стране, те мотивисања грађана да буду активни учесници у процесу иницирања и доношења одлука којима се решавају конкретни проблеми у датој локалној средини. Због свега наведеног приступљено је изради Акционог плана за укључивање грађана у процес доношења одлука.

Акциони план за укључивање грађана у процес доношења одлука 2022-2025 године представља један део активности које Град Нови Пазар предузима у склопу програма **“Општински економски развој у Источној Србији, фаза III – Одговорне локалне финансије и учешће грађана”**, који финансијски подржава швајцарска агенција за развој и сарадњу SDC. Програм спроводи HELVETAS SWISS INTERCOOPERATION SRB, у сарадњи са Министарством за државну управу и локалну самоуправу и Сталном конференцијом градова и општина. Општи циљ овог Програма представља јачање финансијске аутономије и поверења између грађана и локалних самоуправа кроз подршку демократским праксама и креирању услуга локалне самоуправе оријентисане на грађане.

У изради плана примењени су темељни принципи на којима се заснива процес партиципације, односно учешћа грађана у доношењу одлука на локалном нивоу, а пре свега принцип равноправности, односно једнакости, принцип информисаности, односно јавности и транспарентности, принцип праведности, конкурентности и принцип испуњења постигнутих договора. За израду Акционог плана за укључивање грађана у процес доношења одлука 2022-2025 било је задужено Саветодавно тело за израду, спровођење и праћење Плана активности за укључивање грађана у процес доношења одлука у Граду Новом Пазару за период 2022-2025, а које је формирано Решењем Градоначелника Новог Пазара 25. маја 2022. године. Акциони план је рађен према смерницама и препорукама које су члановима овог тела представљене на серији радионица које су у периоду од маја до децембра 2022. године одржане у организацији HELVETAS SWISS INTERCOOPERATION SRB.

Саветодавно тело за израду, спровођење и праћење Плана активности за укључивање грађана у процес доношења одлука у Граду Новом Пазару за период 2022-2025 је настојало да изради Акциони план којима ће се обезбедити што је веће могуће укључивање грађана у процес доношења одлука, а нарочито у креирање буџета и одлучивања о трошењу буџетских средстава. У том погледу Акциони план садржи приказ општих и специфичних циљева, активности и индикатора у наредне три године, који ће омогућити грађанима унапређење процеса консултовања и учешћа у доношења одлука о трошењу средстава прикупљених по основу изворних прихода на територији Града Новог Пазара. Усвојени план активности ће се примењивати и на евентуално остварена донаторска средства.

Принципи на којима се заснива Акциони план

Акциони план за укључивање грађана у процес доношења одлука 2022-2025. године заснива се на следећим принципима:

- *принцип јавности*, који подразумева да се мере и активности предвиђене планом активности утврђују у оквиру транспарентног и консултативног процеса, односно да се током израде и спровођења документа, као и анализе ефеката и вредновања учинака спроводи транспарентан процес консултација са свим заинтересованим странама и циљним групама, укључујући и удружења и друге организације цивилног друштва;
- *принцип реалистичности*, који подразумева уважавање финансијских, економских, друштвених, културних, просторних, еколошких и других могућности и ограничења приликом планирања;
- *принцип релевантности и поузданости*, који подразумева да се подаци на основу којих се планирају, анализирају ефекти и прати спровођење акционог плана, прикупљају из релевантних и поузданих извора;
- *принцип економичности*, који подразумева да се приликом избора активности и начина њене реализације води рачуна да користи од истих оправдавају трошкове које проузрокују;
- *принцип континуитета планирања*, који подразумева цикличност процеса, праћења спровођења и вредновања учинака, као и заснованост новог планског документа на планским документима који су му претходили и налазима вредновања постигнутих учинака већ спроведених јавних политика;
- *принцип једнакости и недискриминације*, који подразумева да грађани без дискриминације учествују у активностима предвиђеним планом активности;
- *принцип одговорности*, који подразумева јасно одређивање одговорних лица за спровођење утврђених мера и активности;
- *принцип временске одређености*, који подразумева временски ограничен период примене документа и јасно одређене рокове за извршење мера и активности предвиђених истим;
- *принцип проактивности*, који подразумева да јединица локалне самоуправе препозна своје могућности за унапређење Акционог плана у складу са својим потребама и специфичностима, односно у овом процесу наступи проактивно и креативно, како би произвео практичан, оперативан и користан механизам.

Активности које Град Нови Пазар спроводи како би укључила грађане у процес доношења одлука

Град Нови Пазар у свом редовном раду спроводи читав сет активности које доприносе активном укључивању грађана у процесе доношења одлука. Ради се о следећим активностима:

1) Информисање, које се огледа у обавештавању грађана о раду, плановима и активностима органа локалне самоуправе Нови Пазар и врши се методама директног и индиректног информисања. Директно информисање се реализује путем информативних и консултативних састанака са представницима Савета месних заједница, саопштења за јавност, медијске конференције. Индиректно информисање се реализује путем информативног материјала на званичном сајту и профилима града на друштвеним мрежама, службеног листа, информатора о раду, медијских наступа званичних представника града – интервјуи и гостовања, ТВ вести и најаве.

Редовно информисање грађана, везано за буџетске процесе, врши се електронским путем. На званичној интернет страници Града Новог Пазара почевши од 2009. године редовно се објављују и ажурирају сви документи и активности везани за процес планирања, усвајања и извршења буџета, буџетског извештавања и завршног рачуна буџета Града Новог Пазара.

2) Консултације, путем којих се обезбеђује отвореност и јавност процеса доношења одлука али и добијање повратних информације од грађана и заинтересованих јавности о њиховим ставовима, потребама и очекивањима. Овај вид активности се реализује кроз: јавне расправе, скупове у месним заједницама, конференције, округле столови, панел дискусије, трибине и консултације са удружењима и организацијама цивилног друштва, привредним субјектима и медијима.

Кабинет Градоначелника свакодневно врши пријем, а том приликом грађани износе своје проблеме, као и предлоге и сугестије за унапређење локалне заједнице. Поред овога, активна је и платформа **“Питајте градоначелника”** путем које грађани могу да пошаљу директан емаил кабинету Градоначелника са конкретним питањима.

Грађани и целокупна заинтересована јавност имају могућност да прате припрему и рад на изради нацрта прописа путем званичног сајта града Новог Пазара, те на основу тога узмо учешће у креирању истих путем јавних расправа.

3) Активно учешће грађана у радним телима, групама, тимовима и комисијама које формирају и именују органи града Новог Пазара при доношењу Стратегија, Одлука, правилника, планова, и других аката на нивоу локалне самоуправе.

Како би што боље сагледали ефекте постојећих активности које спроводи Град Нови Пазар у погледу активног укључивања грађана Новог Пазара у процесе доношења одлука примењена је SWOT анализа. (SWOT analysis, акроним од енглеских речи: Strengths, Weaknesses, Opportunities, Threats - снаге, слабости, прилике, претње).

Идентификовање слабости и претњи путем поменуте анализе послужило је дефинисању специфичних циљева плана активности те одређивању адекватних активности које треба да помогну локалној самоуправи да их, у сарадњи са партнерима и другим заинтересованим странама, претвори у снаге и могућности које ће допринети ефикаснијем укључивању грађана у процес доношења одлука. Посебни циљеви треба да обликују активности које ће унапредити фазе процеса укључивања грађана у доношење одлука, док активности требају да буду дизајниране на начин да унапређују постојеће и уводе нове канале информисања и консултовања грађана, као и да побољшају квалитет комуникација на релацији грађани локална самоуправа. Едукацијом свих партнера и заинтересованих страна као и успостављањем функционалног система комуникације између њих, Град Нови Пазар тежи да створи повољан амбијент који би требало да оснажује учешће грађана у процесу доношења одлука. Анализа предности, слабости, могућности и претње у развоју партнерских односа између органа локалне самоуправе и грађана, дата је кроз следећу SWOT анализу:

СНАГЕ	СЛАБОСТИ
из перспективе ГРАЂАНА	из перспективе ГРАЂАНА
<ul style="list-style-type: none"> • Спремност ЈЛС Нови Пазар обезбеди веће укључивање грађана/грађанки у процесе доношења одлука од значаја за локалну заједницу; • Пракса упошљавања младих и образованих људи из локалне заједнице на одговорне позиције у ЈЛС Нови Пазар; • Чињеница да је Нови Пазар релативно мала средина у којој је веома тешко да одређене одлуке које су од јавног значаја прођу незапажено од стране грађана/грађанки; • Чињеница да град Нови Пазар има велики проценат популације млађе од 35 година; • Активно деловање локалних организација цивилног друштва по питању повећања транспарентности рада ЈЛС Нови Пазар 	<ul style="list-style-type: none"> • Негативан став грађана о администрацији уопште; • Неспремност ЈЛС Нови Пазар за повећање транспарентности у појединим областима деловања; • Недовољна информисаност грађана о надлежностима локалне самоуправе; • Недовољно искуства за израду стратешких докумената и акционих планова; • Неупућеност грађана/грађанки у процедуре доношења одлука у ЈЛС Нови Пазар • Недовољна заинтересованост за укључивање на нивоу месних заједница
из перспективе ЈЛС	из перспективе ЈЛС
<ul style="list-style-type: none"> • Решеност руководства ЈЛС Нови Пазар да знатно унапреди област учешћа грађана/грађанки у процес доношења одлука на локалном нивоу; • Поседовање кадра који је упознат са принципима рада добре управе и партнерства за отворену управу; • Успостављени одређени механизми транспарентности рада ЈЛС Нови Пазар; • Утврђена перцепција грађана/грађанки Новог Пазара по питању препрека за веће учешће грађана у процес доношења одлука на локалном нивоу; • Висок ниво информатичке писмености младих у ЈЛС Нови Пазар. 	<ul style="list-style-type: none"> • Непостојање воље међу административним радницима ЈЛС Нови Пазар да извршавају своје обавезе у области извештавања јавности о свом раду; • Недовољан број кадрова ЈЛС Нови Пазар који поседује неопходна стручна и техничка знања за успостављање ефикасног система у области укључивања грађана/грађанки у процес доношења одлука на локалном нивоу; • Непостојање важећих стратешких докумената ЈЛС Нови Пазар у домену унапређења учешћа грађана/грађанки у процес доношења одлука на локалном нивоу; • Висок ниво незаинтересованости грађана, а посебно младих за учешће у процесу доношења одлука на локалном нивоу.

МОГУЋНОСТИ	ПРЕТЊЕ
из перспективе ГРАЂАНА	из перспективе ГРАЂАНА
<ul style="list-style-type: none"> • Институционализовање могућности грађана/грађанки да прате рад ЈСЛ Нови Пазар и узму учешће у креирању локалних јавни политика; • Умрежавање и редовно ажирирање електронских система ЈЛС Нови Пазар; • Успостављање система јавног позивања на одговорност службеника у ЈСЛ Нови Пазар од стране грађана; • Боља информисаност грађана о интерним процедурама за остварење одређених права, односно доношење одлука о питањима од јавног значаја; • Успостављање клијентно оријентисаних система за пружање јавних услуга у локалној заједници Нови Пазар. 	<ul style="list-style-type: none"> • Непостојање довољних кадровских потенцијала ЈСЛ Нови Пазар за увођење иновативних технологија у процес укључивања грађана у доношење одлука на локалном нивоу; • Непредвиђеност локалним актом о организацији и систематизацији радних места радне позиције за послове укључивање грађана/грађанки у доношење одлука; • Неспремност упосленика ЈСЛ Нови Пазар за успостављање партнерства са грађанима у процесу доношења одлука; • Могућност злоупотребе у популистичке сврхе реалних потреба грађана из локалне заједнице Нови Пазар.
из перспективе ЈЛС	из перспективе ЈЛС
<ul style="list-style-type: none"> • Веће коришћење дигиталних технологија за обезбеђивање веће учешћа грађана/грађанки у процесу доношења одлука на локалном нивоу; • Успостављање јединственог електронског система за ефикасније информисање грађана/грађанки о питањима од јавног интереса на нивоу локалне заједнице Нови Пазар; • Подизање капацитета упослених у ЈЛС Нови Пазара у домену транспарентности рада и принципа партнерства за отворену управу; • Израда дугорочних стратешких докумената ЈЛС Нови Пазара за унапређење учешћа грађана/грађанки у процесу одлучивања на локалном нивоу; • Подизање нивоа свести и заинтересованости грађана/грађанки Новог Пазара, са посебним фокусом на младе, за веће укључивање у процес доношња одлука на локалном нивоу. 	<ul style="list-style-type: none"> • Успоравање рада на пољу доношења одлука и усвајања стратешких планова услед честих изборних процеса; • Отпор администрације увођењу новина по питању дигитализације рада ЈЛС Нови Пазар у циљу обезбеђења веће транспарентности и већег учешћа грађана у процесу одлучивања на локалном нивоу; • Оптерећеност локалне администрације текућим обавезама; • Непостојање консензуса међу доносиоцима одлука по питању успостављања партнерства за отворену управу у одређеним делатностима ЈЛС Нови Пазар; • Недовољно финансијских средстава за имплементацију планираних активности у сфери унапређења учешћа грађана/грађанки у процесу одлучивања у ЈЛС Нови Пазар.

Партнери и заинтересоване стране

Потенцијални партнери и заинтересоване стране које ће допринети у процесу имплементације плана активности, а самим тим и повећања укључивања грађана у процес доношења одлука о трошењу средстава прикупљених по основу изворних прихода су:

- 1) Грађани, формалне и неформалне групе грађана, удружења и организације цивилног друштва, осетљиве групе;
- 2) Локална самоуправа (Скупштина града, Градско веће, месне заједнице, градске управе, јавна предузећа, установе и друге јавне службе Града Новог Пазара);
- 3) Представници других градских и регионалних институција, Канцеларија за младе, школе, академска заједница;
- 4) Медији;
- 5) Предузетници, мала и средња предузећа, пољопривредна газдинства, велике компаније;
- 6) Министарство државне управе и локалне самоуправе (МДУЈС);
- 7) Стална конференција градова и општина (СКГО);
- 8) HELVETAS SWISS INTERCOOPERATION SRB.

Допринос заинтересованих страна, који ће се манифестовати кроз кампање и повећање степена учешћа јавности у свим областима, континуирану информисаност и редовно извештавање, политичку и финансијску подршку, размену искустава, едукацију и подизање капацитета свих актера, развој нових идеја и изналажење иновативних решења, бољу ефикасност, сарадњу, дијалог и изградњу партнерских односа, представља начин за превазилажење препрека и изазова који, очекивано прате овај процес.

Ефекти који се очекују да ће бити остварени реализацијом плана активности су повећана информисаност грађана, већа укљученост грађана у процес доношења одлука, посебно у делу креирања и трошења буџетских средстава, повећања транспарентности рада локалне самоуправе, јачање степена поверења између грађана и локалне самоуправе и јачање партнерских односа, бољу приоритетизацију пројеката, рационалнију употребу буџетских средстава, веће задовољство грађана радом локалне самоуправе, ефикаснији рад органа и организација локалне самоуправе, побољшан квалитет живота и др.

Партиципација грађана

Партиципација грађана у животу једне друштвене заједнице подразумева да су сви активно укључени у доношење одлука о питањима која се њих тичу. Партиципација грађана у процесима доношења одлука је кључни елемент локалне демократије. Повећава транспарентност и чини службенике локалне самоуправе одговорнијим за своје Одлуке. То је активан процес који покрива период између два изборна процеса, где се доносе одлуке о локалним политикама и где се комуникација одвија у оба смера: грађани изражавају забринутост према локалној самоуправи а локална самоуправа управа обавештава грађане о спровођењу локалних политике.

Један од најефикаснијих начина за повећање партиципације грађана грађана у управљању, као и за побољшање стабилности и безбедности друштвене заједнице, је децентрализација. Будући да се заснива на принципу супсидијарност, децентрализација подразумева приближавање власти грађанима. То такође подразумева континуирано прилагођавање односа између различитих заинтересованих страна, кроз стални дијалог и консултовање. Партиципација грађана је процес у коме грађани организују себе и своје циљеве на локалном нивоу и раде заједно са локалном самоуправом преко невладиних организација, неформалних група и сл. у заједници како би утицали на процес доношења одлука. Учешће у доношењу одлука значи могућност за грађане, организације цивилног друштва, неформалне групе и друге заинтересоване стране да утичу на развој политика и одлука који на њих утичу.

Постоје четири основна вида учешћа грађана, од оног са најмањим учешћем до оног са највећим учешћем, а то су: информисање, консултације, дијалог и партнерство.

Пристап информацијама од јавног значаја је основа свих наредних корака укључивања грађана у процес доношења одлука. Ово је релативно низак ниво учешћа који је повезан са једносмерним протоком информација од јавних власти и интеракција са грађанима, с тим да се само укључивање организација цивилног друштва, неформалних група, и самих појединаца у том погледу не захтева нити очекује. Информације су релевантне за све кораке процеса доношења одлука. Без претходног информисања о плановима и раду јавних институција, грађани не могу учествовати ни у једној од каснијих фаза рада дотичне институције.

Консултације су облик учешћа у којем органи власти траже мишљење грађана, организација цивилног друштва, неформалних група и сл. у вези са одређеном темом политике или развоја. Консултације обично подразумевају информације које надлежни органи дају грађанима, организацијама цивилног друштва, неформалним групама и сл., у вези са различитим политичким дешавањима и захтевима за коментаре, ставове и реакције. Иницијативе и теме долазе од органа власти а не од грађана, организација цивилног друштва, неформалних група и сл.

Дијалог је континуирани процес консултација између јавних власти и грађана, организација цивилног друштва, неформалних група и сл., који се одвија кроз све фазе израде и имплементације политика, почевши од утврђивања дневног реда па све до процене и преформулисања политике. Дијалог може бити опсежан или специфичан. Опсежан дијалог није везан ни за један конкретан процес развоја политике, већ остаје генерализован и углавном има за циљ постављање дневног реда. Конкретан дијалог се гради на заједничким интересима за развој одређене политике, а резултира препорукама и конкретним акцијама.

Партнерство подразумева заједничку одговорност између јавних власти и грађана, организација цивилног друштва, неформалних група и сл., на сваком кораку процеса политичког одлучивања, почевши од постављања дневног реда, израде, одлуке и спровођења

било које политичке иницијативе. Ово је уједно и највиши облик учешћа. На овом нивоу, грађани, организације цивилног друштва, неформалне групе и јавни органи започињу блиску сарадњу, али истовремено осигуравајући да грађани, организације цивилног друштва, неформалне групе наставе да остану независне и да имају право на кампање и акције без обзира на ситуацију у којој се налази партнерство.

Овде треба истаћи и пети облик учешћа грађана који је више везан за реализацију одлука него са само доношење, а који такође настојимо да промовишемо овим планом. Ради се о волонтирању, које се може дефинисати као пракса људи који раде за друге или за опште добро, а да нису мотивисани финансијском или материјалном добити. Волонтирање се генерално односи на алтруистичку активност која има за циљ промовисање бољег квалитета живота људи. Такође, волонтерски рад помаже људима да стекну практичне вештине за посао који обављају.

Овим планом град Нови Пазар настоји да интензивира све наведене видове партиципације грађана, са посебним нагласком на партнерство.

Визија

Изграђено поверење и обезбеђен континуитет партиципације грађана у процесу доношења одлука, односно различитих правних аката, локалних политика кроз у локалној заједници Нови Пазар.

Општи циљ

Јачање поверења између грађана и локалне самоуправе кроз подршку демократским праксама и креирању услуга локалне самоуправе оријентисаних на грађане.

Посебни циљеви

На основу дефинисаног општег циља као специфични циљеви плана који се требају остварити у наредне три године дефинисани су:

- а) специфични циљ 1 - Унапређење регулаторног, организационог и финансијског оквира за активности у области укључивања грађана у процесе доношења одлука у Граду Новом Пазару, 2022-2025
- б) специфични циљ 2 - Информисање, консултовање и активно укључивање грађана у локалном одлучивању кроз јавне расправе и друге облике партиципације грађана.

План активности

План активности:	Укључивање грађана у процесе доношења одлука у Граду Новом Пазару, 2022-2025
Предлагач:	ГРАД НОВИ ПАЗАР
Координација и извештавање:	Саветодавно тело за израду, спровођење и праћење Плана активности за укључивање грађана у процесе доношења одлука у Граду Новом Пазару, 2022-2025 (Надаље: Саветодавно тело)

Општи циљ: Јачање поверења између грађана и локалне самоуправе кроз подршку демократским праксама и креирању услуга локалне самоуправе оријентисаних на грађане.						
Институција одговорна за праћење и контролу реализације: Град Нови Пазар, Саветодавно тело						
Показатељ (и) на нивоу општег циља (<i>показатељ ефекта</i>)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у последњој години АП	Последња година важења АП
Повећан број грађана који сведочи да је потрошња локалног буџета предмет партиципативног одлучивања.	Број	Анкета о учешћу грађана, МЕД 3	13%	2022	+50% више у односу на почетну вредност	2025

Посебни циљ 1: Унапређење регулаторног, организационог и финансијског оквира за активности у области укључивања грађана у процесе доношења одлука у Граду Новом Пазару, 2022-2025							
Институција одговорна за координацију и извештавање: Саветодавно тело за израду, спровођење и праћење Плана активности за укључивање грађанау процес доношења одлука у Града Новог Пазара, 2022-2025							
Показатељ(и) на нивоу посебног циља (<i>показатељ исхода</i>)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години t+1	Циљана вредност у години t+2	Циљана вредност у последњој години АП
Унапређен учинак градске управе Нови Паазар у области укључивања грађана у буџетске процесе	Оцена	ЛИПА - МЕД 3		2022	+20% више у односу на почетну вредност	+30% више у односу на почетну вредност	+50% више у односу на почетну вредност
Унапређен учинак градске управе Нови Паазар у области укључивања грађана у поступку доношења локалних прописа и јавних политика	Оцена	ЛИПА - МЕД 3		2022	+20% више у односу на почетну вредност	+30% више у односу на почетну вредност	+50% више у односу на почетну вредност

Мера 1.1: Јачање капацитета ЛС за креирање и спровођење механизма за укључивање грађана у локалном одлучивању							
Институција одговорна за реализацију: Градска управа Град Нови Пазар							
Период спровођења: 2022-2025				Тип мере: Институционално управљачко организациона			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Правилник о организацији и систематизацији радних места у Градској управи за изворне и поверене послове града Новог Пазара, Градској управи за наплату јавних прихода града Новог Пазара, Градском правобранилаштву града Новог Пазара, Служби интерне ревизије града Новог Пазара и Служби буџетске инспекције града Новог Пазара (у даљем тексту: Правилник о систематизацији радних места)			
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години t+1	Циљана вредност у години t+2	Циљана вредност у последњој години АП
Људски ресурси градске управе задужени за креирање и спровођење механизма за укључивање грађана у локалном одлучивању	Број запослених	Интерно, систематизација радних места	2	2022	5	9	12
Знање и вештина запослених градске управе за креирање и спровођење механизма за укључивање грађана у локалном одлучивању	Број обука	Интерно, МЕД 3	0	2022	2	3	5
Квалитет извештаја са јавних расправа о локалном буџету	Оцена	МЕД 3		2022	+50% више у односу на почетну вредност	+70% више у односу на почетну вредност	+100% више у односу на почетну вредност
Изграђени и унапређени механизми за укључивање грађана у одлучивање на нивоу ЛС	Број аката, других механизма	Интерно, ЛИПА - МЕД 3	0	2022	3	3	3
Изграђени и унапређени механизми за укључивање грађана на нивоу МЗ	Број аката, других механизма	Интерно, ЛИПА - МЕД 3	0	2022	1	1	1

Изграђени у унапређени механизми за укључивање осетљивих група грађана у одлучивање	Број аката, других механизма	Интерно, ЛИПА - МЕД 3	0	2022	1	2	3
Буџетска издвајања за пројекте идентификоване кроз „учешће грађана“, укупно	%	Интерно	0	2022	0,27	0,27	0,27
Буџетска издвајања за пројекте идентификоване кроз „учешће грађана“, за неразвијене, руралне заједнице	%	Интерно	0	2022	0,14	0,14	0,14
Буџетска издвајања за пројекте идентификоване кроз „учешће грађана“, за осетљиве категорије (укључујући пројекте који доприносе смањењу родне неравноправности)	%	Интерно	0	2022	0,14	0,14	0,14

Извор финансирања мере ¹	Веза са програмским буџетом ²	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.			
		2022	2023	2024	2025
Приходи из буџета	Програм 15 – опште услуге локалне самоуправе – Линија буџета: грађани се питају (број и позиција ове позиције буџета биће одређени првим ребаланском буџета града Новог Пазара почетком марта 2023. године).	-	10.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00
Финансијска подршка донаторских програма, МЕД 3		-	6.500.000,00	6.500.000,00	6.500.000,00

¹ Навести један од извора финансирања : буџетска средства, из кредита, донаторска средства, ИПА, итд. У случају донаторских средстава, обавезно је навођење конкретног донатора.

² Шифра програма и програмске активности или пројекта у оквиру ког се обезбеђују средства

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања ³	Вежа са програмским буџетом ⁴	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин. ⁵		
						у години т+1	у години т+2	у години т+3
1.1.1 Формирање саветодавног тела за израду, спровођење и праћење Плана активности за укључивање грађана у процесе доношења одлука у општини граду Новом Пазару, 2022-2025	Градска управа	Градоначелник	Јун, 2022	Буџетска средства - Текући трошкови		0,00	0,00	0,00
1.1.2 Дефинисан и усвојен акт ЈЛС којим се усваја План активности за укључивање грађана у процесе доношења одлука у општини Граду Новом Пазару, 2022-2025	Градска управа,	Веће, Саветодавно тело,	Јануар, 2023	Буџетска средства - Текући трошкови		0,00	0,00	0,00
1.1.3 Ревизија и усвајање Правилника о систематизацији	Градска управа	Веће, Саветодавно тело, МЕД 3	Фебруар 2023	Буџетска средства - Текући трошкови		0,00	0,00	0,00
1.1.4 Обуке за запослене у области унапређења извештавања са јавних расправа	Градска управа	Интерно, Саветодавно тело, МЕД 3	Март, 2023	Буџетска средства, МЕД 3		0,00	0,00	0,00
1.1.5 Дефинисан и усвојен акт ЈЛС који посебно прописује активно укључивање осетљивих група у јавне расправе и	Градска управа	Веће, Саветодавно тело, МЕД 3	Март, 2023	Буџетска средства - Текући трошкови		0,00	0,00	0,00

³ Навести један од извора финансирања : буџетска средства, из кредита, донаторска средства, ИПА, итд. У случају донаторских средстава, обавезно је навођење конкретног донатора.

⁴ Шифра програма и програмске активности или пројекта у оквиру ког се обезбеђују средства

⁵ Са звездицом су означена средства која нису у потпуности обезбеђена

друге облике партиципације грађана								
1.1.6 Дефинисана и усвојена буџетска издвајања (кроз засебну буџетску линију), за финансирање Локалног програма за финансирање пројеката идентификованих кроз „учешће грађана“	Градска управа	Веће, Саветодавно тело, МЕД 3	Децембар, 2022	Буџетска средства - Текући трошкови		10.000.000,00	10.000.000,00	10.000.000,00
1.1.7 Дефинисан и усвојен акт (одлука) ЈЛС, о Локалном програму за финансирање пројеката идентификованих кроз „учешће грађана“	Градска управа	Веће, Саветодавно тело, МЕД 3	Март, 2023	Буџетска средства - Текући трошкови		0,00	0,00	0,00
1.1.8 Дефинисано и усвојено Упутство за МЗ о начину активног укључивања грађана током припреме и спровођења развојних програма и финансијских планова МЗ, као и у јавне расправе и друге облике партиципације грађана	Градска управа	Веће, Саветодавно тело, МЕД 3	Април, 2023	Буџетска средства - Текући трошкови		0,00	0,00	0,00

Мера 1.2: Развој система за праћење и партиципативну процену ефеката плана активности за укључивање грађана у процесе доношења одлука у Граду Новом Пазару, 2022-2025							
Институција одговорна за реализацију: Градска управа, Саветодавно тело за израду, спровођење и праћење Плана активности за укључивање грађана у процес доношења одлука у Граду Новом Пазару, 2022-2025							
Период спровођења: 2022-2025				Тип мере: Институционално управљачко организациона			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Акциони план за укључивање грађана у процес доношења одлука у Граду Новом Пазару, 2022-2025.			
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години t+1	Циљана вредност у години t+2	Циљана вредност у последњој години АП
Активно укључени грађани / представници грађана у тело за праћење и партиципативну процену ефеката плана активности за укључивање грађана у процесе доношења одлука у општини у Граду Новом Пазару, 2022-2025	Број	Интерно, ЛИПА - МЕД 3	0	2022	1	2	3

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.					
		2022	2023	2024	2025	2026	2027
Приходи из буџета		0	0	0	0	0	0

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Вежа са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						у години t+1	у години t+2	у години t+3
1.2.1 Обуке за запослене за израду и примену алата/механизма за праћење и процену ефеката спровођења Плана активности за укључивање грађана у процесе доношења одлука у општини у граду Новом Пазару, 2022-2025	Градска управа	Саветодавно тело, МЕД 3	Март 2023	Буџетска средства, МЕД 3		0,00	0,00	0,00
1.2.2 Израда и усвајање алата/механизма за праћење и процену ефеката Плана активности за укључивање грађана у процесе доношења одлука у Граду Новом Пазару, 2022-2025	Градска управа	Саветодавно тело	Март 2023	Буџетска средства, МЕД 3		0,00	0,00	0,00
1.2.3 Примена алата/механизма за праћење и процену ефеката Плана активности за укључивање грађана у процесе доношења одлука у Граду Новом Пазару, 2022-2025 и извештавање	Градска управа	Саветодавно тело	Април буџетске године за претходну годину	Буџетска средства - Текући трошкови		0,00	0,00	0,00
1.2.4 Израда и усвајање алата/механизма за праћење и процену ефеката Локалног програма за финансирање пројеката идентификованих кроз „учешће грађана“	Градска управа	Саветодавно тело	Март 2022	Буџетска средства, МЕД 3		0,00	0,00	0,00

1.2.5 Примена алата/механизма за партиципативну процена ефеката Локалног програма за финансирање пројеката идентификованих кроз „учешће грађана“	Градска управа	Саветодавно тело	Април буџетске године за претходну годину	Буџетска средства, МЕД 3		0,00	0,00	0,00
--	----------------	------------------	---	--------------------------	--	------	------	------

Посебни циљ 2: Информисање, консултовање и активно укључивање грађана у локалном одлучивању кроз јавне расправе и друге облике партиципације грађана							
Институција одговорна за координацију и извештавање: Град Нови Пазар, Саветодавно тело за израду, спровођење и праћење Плана активности за укључивање грађана у процесе доношења одлука у граду Новом Пазару, 2022-2025							
Показатељ(и) на нивоу посебног циља (<i>показатељ исхода</i>)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години t+1	Циљана вредност у години t+2	Циљана вредност у последњој години АП
Грађани који имају директну корист од буџетске подршке кроз Програме за финансирање пројеката идентификованих кроз „учешће грађана“	Број	Интерно, МЕД 3	0	2022	10.000	+20.000	30.000
Грађанке које имају директну корист од буџетске подршке кроз Програме за финансирање пројеката идентификованих кроз „учешће грађана“	Број	Интерно, МЕД 3	0	2022	5.000	+10.000	30.000
Осетљиве групе које имају директну корист од буџетске подршке кроз Програме за финансирање пројеката идентификованих кроз „учешће грађана“	Број	Интерно, МЕД 3	0	2022	1	+2	3

Мера 2.1: Спровођење механизма за активно информисање грађана и приступ информацијама од значаја за учешће грађана у локалном одлучивању.							
Институција одговорна за реализацију: Градска управа, одељење за информисање							
Период спровођења: 2022-2025				Тип мере: Институционално управљачко организациона			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Комуникацијска стратегија града Новог Пазара за период 2022-2025			
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години t+1	Циљана вредност у години t+2	Циљана вредност у последњој години АП
Задовољство грађана квалитетом информација о локалном буџету (родна сегрегација)	%	Анкета о учешћу грађана, МЕД 3	23,5% (М-54%, Ж-46%)	2022	+20% више у односу на почетну вредност	+30% више у односу на почетну вредност	+50% више у односу на почетну вредност
Задовољство грађана квалитетом информација у поступку доношења локалних прописа и јавних политика (родна сегрегација)	%	Анкета о учешћу грађана, МЕД 3	24,7% (М-56%, Ж-44%)	2022	+20% више у односу на почетну вредност	+30% више у односу на почетну вредност	+50% више у односу на почетну вредност
Задовољство грађана у најмање две МЗ квалитетом информација о изради развојних и финансијских планова МЗ (родна сегрегација)	%	Анкета о учешћу грађана, МЕД 3	23,5%	2022	+20% више у односу на почетну вредност	+30% више у односу на почетну вредност	+50% више у односу на почетну вредност
Канали информисања грађана о локалном буџету и поступку доношења локалних прописа и јавних политика	Број	Интерно, ЛИПА - МЕД 3	3	2022	2	3	5

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.			
		2022	2023	2024	2025
Приходи из буџета					
Финансијска подршка донаторских програма, МЕД 3					

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						у години т+1	у години т+2	у години т+3
2.1.1 Обуке за запослене у области информисања грађана	Градска управа	Интерно, МЕД 3	Фебруар, 2023	Буџетска средства, МЕД 3		0,00*	0,00*	0,00*
2.1.2 Израда плана информисања грађана о јавним расправама и другим облицима укључивања грађана, информисања грађана на нивоу МЗ и информисања осетљивих категорија грађана, 2022-2025	Градска управа, одељење за информисање	Саветодавно тело	Март, 2023	Буџетска средства, МЕД 3		0,00	0,00	0,00
2.1.3 Спровођење плана информисања грађана о јавним расправама и другим облицима укључивања грађана, информисања грађана на нивоу МЗ и информисања осетљивих категорија грађана, 2022-2025	Градскаа управа, одељење за информисање	Саветодавно тело	Април, 2023	Буџетска средства - Текући трошкови		0,00	0,00	0,00

Мера 2.2: Спровођење механизма за консултовање и активно укључивање грађана у одлучивање о локалном буџету и поступку доношења локалних прописа и јавних политика.							
Институција одговорна за реализацију: Градска управа града Новог Пазара							
Период спровођења: 2022-2025				Тип мере: Подстицајна			
Прописи које је потребно изменити/усвојити за спровођење мере:				Одлука о јавним расправама			
Показатељ(и) на нивоу мере (показатељ резултата)	Јединица мере	Извор провере	Почетна вредност	Базна година	Циљана вредност у години t+1	Циљана вредност у години t+2	Циљана вредност у последњој години АП
Задовољство грађана квалитетом консултативног процеса и активном укључивању у одлукама о локалном буџету (родна сегрегација)	%	Анкета о учешћу грађана, МЕД 3	8,3% (М-55%, Ж-45%)	2022	+20% више у односу на почетну вредност	+30% више у односу на почетну вредност	+50% више у односу на почетну вредност
Задовољство грађана квалитетом консултативног процеса и активном укључивању у поступку доношења локалних прописа и јавних политика (родна сегрегација)	%	Анкета о учешћу грађана, МЕД 3	9,2% (М-48%, Ж-52%)	2022	+20% више у односу на почетну вредност	+30% више у односу на почетну вредност	+50% више у односу на почетну вредност
Задовољство грађана у најмање две МЗ квалитетом консултативног процеса и активном укључивању у израду развојних и финансијских планова МЗ (родна сегрегација)	%	Анкета о учешћу грађана, МЕД 3	9,1%	2022	+20% више у односу на почетну вредност	+30% више у односу на почетну вредност	+50% више у односу на почетну вредност
Механизми консултовања и активног укључивања грађана у одлучивање о локалном буџету и поступку доношења локалних прописа и јавних политика	Број	Интерно, ЛИПА - МЕД 3	1	2022	2	3	5

Извор финансирања мере	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства у 000 дин.			
		2022	2023	2024	2025

Приходи из буџета					
Финансијска подршка донаторских програма, МЕД 3					

Назив активности:	Орган који спроводи активност	Органи партнери у спровођењу активности	Рок за завршетак активности	Извор финансирања	Веза са програмским буџетом	Укупна процењена финансијска средства по изворима у 000 дин.		
						у години т+1	у години т+2	у години т+3
2.2.1 Обуке за запослене у области консултовања и активног укључивања грађана у јавне расправе и друге облике укључивања грађана	Градска управа	МЕД 3	Децембар, 2022	Буџетска средства, МЕД 3		0,00*	0,00*	0,00*
2.2.2 Спровођење Локалног програма за финансирање пројеката идентификованих кроз „учешће грађана“	Градска управа	Саветодавно тело, МЕД 3	Децембар буџетске године	Буџетска средства, МЕД 3		0,00	0,00	0,00
2.2.3 Унапређен процес консултовања грађана у вези са капиталним пројектима ⁶	Градска управа	МЕД 3	Новембар буџетске године	Буџетска средства		0,00	0,00	0,00
2.2.4 Унапређено извештавање са јавних расправа	Градска управа	МЕД 3	Новембар буџетске године	Буџетска средства, МЕД 3		0,00	0,00	0,00

⁶ У складу са дефиницијом појма Капитални пројекти у оквиру ЗАКОНА О БУЏЕТСКОМ СИСТЕМУ ("Сл. гласник РС", бр. 54/2009, 73/2010, 101/2010, 101/2011, 93/2012, 62/2013, 63/2013 - испр., 108/2013, 142/2014, 68/2015 - др. закон, 103/2015, 99/2016, 113/2017, 95/2018, 31/2019, 72/2019, 149/2020 и 118/2021)

Праћење и евалуација

Акциони план за укључивање грађана у процес доношења одлука о трошењу средстава прикупљених по основу изворних прихода у Граду Новом Пазару, заснован је на јасној мисији, визији и вредностима, он захтева активно учешће грађана, локалне власти и свих органа локалне самоуправе ка остварењу заједничког циља.

Узевши у обзир тежњу Града Новог Пазара за повећањем укључивања грађана у процес расподеле средстава прикупљених по основу изворних прихода, то је саму реализацију Акционог плана за укључивање грађана у процес доношења одлука неопходно редовно пратити и процењивати у смислу ефикасности по питању остварења постављених циљева. На овај начин обезбеђује се благовремено уочавање евентуалних проблема, те предузимање адекватних измена.

За реализацију Акционог плана задужено Саветодавно тело за израду, спровођење и праћење Плана активности за укључивање грађана у процес доношења одлука у Граду Новом Пазару за период 2022-2025. Ово тело ће о оствареним резултатима и реализацији плана најмање једном годишње, а по потреби и чешће, подносити извештај Градском већу Града Новог Пазара. Поред овога, саветодавно тело, односно члан овог тела који буде одређен за то, биће задужено да врши консултације са заинтересованим странама по питању ефеката Акционог плана, позитивним и негативним конотацијама и евентуалним предлозима за унапређење плана, о којима такође информисе Саветодавно тело и Градско веће.